

Αρχιμανδρίτης Βασίλειος: Νικόλαος Καβάσιλας - Υπόδειγμα Ορθοδόξου Θεολόγου

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

Αρχιμανδρίτης Βασίλειος: Άγ. Νικόλαος Καβάσιλας - Όλο το ήθος, ο λόγος και η συμπεριφορά του, έχουν τη χάρη και το χαρακτήρα της Θ. Λειτουργίας και του Θεανθρώπου!

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Ο Νικόλαος Καβάσιλας μας διαβεβαιώνει ότι «η Εκκλησία σημαίνεται εν τοις μυστηρίοις». Και με τον ίδιο τον Καβάσιλα - ως αληθινό και άγιο πιστό - σημαίνεται και φανερώνεται όλη η Εκκλησία, επειδή μέσα σ' αυτήν έχει γίνει Χριστός κατά χάριν και όλο το ήθος, ο λόγος και η συμπεριφορά του, έχουν τη χάρη και το χαρακτήρα της Θείας Λειτουργίας και του Θεανθρώπου Κυρίου.

Μπορούμε αυτό να το δούμε στην ερμηνεία που κάνει στη Θεία Λειτουργία και στον τέταρτο λόγο της «εν Χριστώ ζωής», που τον αφιερώνει στο μυστήριο της

Θείας Ευχαριστίας.

Α΄

Αρχίζει απλά και ταπεινά την παρουσίαση της θείας Λειτουργίας. Μιλάει για το τι κάνει και τι λέει σ' αυτήν ο λειτουργός. Αναφέρει τα τυπικά. Μιλά για την άγια πρόθεση. Τη δείχνει πως συμβολίζει το σπήλαιο της Γεννήσεως. Μιλά για τον αστερίσκο που μπαίνει πάνω στο άγιο δισκάριο, καλύπτει τον Αμνό και συμβολίζει τον αστέρα, ος ελθών έστη επάνω ου ην το Παιδίον.

Εξηγεί ότι η μικρά είσοδος με το Ευαγγέλιο συμβολίζει την εμφάνιση του Κυρίου στο κήρυγμα. Έτσι, δι' όλων όσων λέει και πράττει ο ιερέυς φανερώνει όλο το μυστήριο της θείας Οικονομίας.

Με τον τρόπο όμως που τα περιγράφει απλά, σαν σε κατηχητικό σχολείο, μια στιγμή διερωτάσαι: Αυτά έχει να μας πει ο γνωστός μεγάλος θεολόγος; Μα αυτά τα βρίσκεις σε μια συνηθισμένη λειτουργική εισαγωγή.

Αλλά προχωρώντας την ανάγνωση παρακάτω, σιγά-σιγά σου λύνεται η απορία. Σε ανεβάζει φυσιολογικά σαν από νοητή κλίμακα. Από τα απλά και κατανοητά, φθάνει στα υπέρ φύσιν και αίσθησιν. Στη θέωση του ανθρώπου. Στη συναγωγή πάντων γύρω από το Χριστό.

Στο ότι ο πιστός δεν παίρνει κάτι από το Χριστό στη θεία Λειτουργία, αλλά όλο το Χριστό. Ανακρινάται μ' Αυτόν. Φτάνει στον «πολυύμνητο γάμο». Γίνεται Χριστός κατά χάριν.

Η θεία κοινωνία δεν είναι μια απλή ευλογημένη τροφή την οποία αφομοιώνει ο άνθρωπος, είναι ο ίδιος ο Χριστός που μεταβάλλει προς τον εαυτόν Του αυτόν που κοινωνεί αξίως. (λθ', 2, λογ. δ', 17). Φτάνομε σε μια κατά χάριν ταύτιση.

Δεν είναι άλλη τούτη και άλλη η θυσία του Κυρίου. Δεν είναι άλλος ο άγιος άρτος και οίνος και άλλο το σώμα και το αίμα του εκ παρθένου γεννηθέντος και εις ουρανούς αναληφθέντος Κυρίου. Δεν δέχεται ο πιστός λίγο φως από την πηγή του ακτίστου φάους, αλλά όλο το δίσκο του νοητού ηλίου μέσα του.

Είναι σαν να βρίσκεσαι μπροστά σε μια ανατολή ηλίου. Σιγά-σιγά φεύγουν τα σκοτάδια. Αθόρυβα φωτίζεται η κτίση. Διακρίνονται οι λεπτομέρειες. Τα πάντα καταυγάζονται από πλήμμυρα φωτός.

Μετατρέπεται το σκότος και η ακοσμία σε κόσμο και ομορφιά.

Έτσι και εδώ. Μετά από την αναγωγή στον ουρανό, όπου σε ανυψώνει ο

λειτουργικός μυσταγωγός, βλέπεις όλα τα προγενέστερα, τα απλά και συνηθισμένα (λειτουργικές πράξεις, χειρονομίες, τυπικά και λόγια) να είναι γεμάτα από φως και βαθύτατο νόημα. Δι' αυτών φωτίζεσαι και ανάγεςαι στα υπέρ φύσιν και έννοιαν.

Και όταν μας ιστορεί και ερμηνεύει απλά τα τυπικά της θείας Λειτουργίας, εκπέμπει και μεταγγίζει ωριμότητα και αγιασμό. Και όταν φτάνει στην άφατη χάρη, πάλι σώζει την ίδια σεμνότητα και γαλήνη. Έτσι ούτε όταν βρίσκεται στην κορυφή του πυρακτώματος μας καίει, ούτε όταν μας εισάγει στα στοιχειώδη και απαραίτητα μας αφήνει χωρίς τη χάρη που ζωοποιεί.

Αν άρχιζε την ερμηνεία του από την κορυφή, το τέλος, τη θέωση, δεν θα μας έδιδε τίποτε, γιατί δεν θα τον παρακολουθούσαμε, δεν θα πιάναμε επαφή μαζί του. Αν παρέμενε μόνο στα απλά και τυπικά, πάλι θα μας άφηνε διψασμένους, γιατί δεν θα μας έδιδε αυτό που βαθειά ποθούμε σαν άνθρωποι.

Τώρα μας αγιάζει και μας γαληνεύει ψυχή και σώματι. Με τη συγκατάβασή του στην αδυναμία μας και τη βαθμιαία μυσταγωγή στο μυστήριο της σωτηρίας μας δίδει αυτό που ποθούμε και μόνοι μας δεν θα μπορούσαμε ποτέ να πετύχουμε.

Μας προωθεί αναγωγικά από τα χαμηλά στα ψηλότερα «έως ημάς εις τον ουρανόν ανήγαγε» – όπως κάνει η θεία Λειτουργία. Ακολουθεί την ίδια ανοδική πορεία που βρίσκει να υπάρχει σ' όλη την πνευματική ζωή: «Η εν Χριστώ ζωή φύεται μεν εν τώδε τω βίω και τας αρχάς εντεύθεν λαμβάνει, τελειούται δε επί του μέλλοντος» (λογ. α', 1).

Στο σημείο αυτό ενεργεί όπως ο ίδιος ο Κύριος, ο οποίος αν έμενε μόνο Θεός, αν δεν ενωνόταν όπως ενώθηκε, δεν θα μπορούσε να προσφερθεί σε μας ως τροφή. Και αν ήταν μόνον όπως και μεις, δεν θα μπορούσε να δράσει έτσι. «Νυν δε το συναμφοτερον» (λογ. δ', 13).

Συνεχίζεται

Από το περιοδικό «Σύναξη», αφιέρωμα στον άγιο Νικόλαο Καβάσιλα, τεύχος 6, Άνοιξη 1983.

Πηγή: pemptousia.gr